

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 266 • Vychází 15. května 2026

Milí čtenáři,

když jsem chodil na gymnázium, byla pro mne návštěva Slovenska skoro exotickou záležitostí. Pamatuji si všechny svoje dětské a mládežnické návštěvy Slovenska – od rodinné dovolené na Oravě (ještě na prvním stupni), přes víkendovou cestu vlakem na Vihorlat a zpátky až po svoje vysokoškolské vandry na Cerovou vrchovinu, na Malou Fatru nebo do krásných Bukovských vrchů. Ty byly vůbec nejexotičtější, protože kolem nás zněla rusínština a na hřebenech zarůstaly zbytky polonin, skoro jako na tehdy téměř nedostupné Podkarpatské Rusi nebo za hranicí v polských Bieszczadech.

Speciální místo v mých vzpomínkách ovšem patří také Malým Karpatům, kam jsem se coby gymnazista dostal jako strážce v rámci Akce FALCO. Zatímco dnes jsou hnízda ohrožených dravců hlídána především před neukázněnými horolezci a příliš hlasitými turisty, v 90. letech se pro sokoly, rarohy nebo orly stali hlavním nebezpečím vykradači hnízd. V roce 1990 poprvé uhlídala skupina asi sedmdesáti dobrovolných strážců na Slovensku jediné hnízdo rarohů velkých, z něhož vylétla čtyři mláďata. Všechna ostatní raroží hnízda v okolí byla tehdy do jednoho vykradena.

„Je mlhavé ráno jarního dne roku 1990 nedlouho před úsvitem. Hlídka dobrovolných strážců zaslechla podezřelý zvuk nedaleko hnízda. Okamžitě vyráží k hnízdnímu stromu a ve svitu baterky vidí utíkajícího muže, který zmizel mezi stromy. Jen díky ostražitosti strážců, se podařilo hnízdo i tuto noc uhlídat,“ popisují jeden z dramatických okamžiků strážci z Klubu ochrany dravců a sov při Dětech Země. Právě oni dlouhá léta koordinovali Akci FALCO i později přibývší Akci Aquila na ochranu orlů královských.

Během mojí strážní služby nedaleko malokarpatské obce Dolány se nic podobného naštěstí nepříhodilo. Střídali jsme se nepřetržitě po dvojicích v krytu pod hnízdem, sledovali přiletěly rarožího páru k jeho potomkům a ve volných chvílích obdivovali místní přírodu. Pamatuju si, že mě tehdy nejvíc fascinovali střevlíci hrbolatí, kteří kralovali v místním potůčku. Kluk z Polabí se ocitl v přírodovědeckém ráji.

Erazim Kohák píše v krátkém textu Strážci hnízd: „Jenže lidé neohrožují dravce jen tím, že jim vybírají hnízda. Ohrožují je především tím, že je připravují o biotopy a zdroje obživy. Jde o to, jak bydlíme, jak konzumujeme. Copak je nám toho třeba? Jistě ne, jenže na to se člověk potřebuje zamyslet. Nestačí myslet lidsky, netrpělivě, naléhavě. Potřebuje se učit myslet tak, jak myslí člověk, když s nekonečnou trpělivostí vlka, s nadhledem supy sedí pod supím hnízdem. Ti, kdo tak vyvedávají, jsou nadějí lidstva, a zdaleka ne jen proto, že ochraňují ohrožený druh. Spíš proto, že se učí myslet jako sup.“

Nevím, jestli jsem se tehdy v Malých Karpatech naučil myslet jako raroh. Ale vím, že někde tam, v kopcích, v lese u potoka jsem se zamiloval do karpatské krajiny. Jako mnoho přírodovědců přede mnou a jistě i po mně. A že to byla láska na celý život.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Podpořte svou nevládku, než vám zmizí	str. 3-4
Fotoblog: Brigáda v písčově Lžín	str. 9-10
Pozvánky na akce	str. 25-30

Na 2000 lidí protestovalo proti ničení životního prostředí a rozvracení veřejných institucí Motoristy

Na demonstraci a pochod v centru Prahy v neděli 19. dubna dorazili lidé protestovat proti oslabování ochrany přírody a rozvracení ministerstva životního prostředí politickým uskupením Motoristé sobě. Organizace pořádající protest upozornily na ohrožení životního prostředí ze strany státu, personální škrty v klíčových institucích ochrany přírody i rostoucí tlak vůči ekologickým organizacím. Tyto kroky podkopávají ochranu přírody, zvýhodňují úzké ekonomické zájmy a snižují důvěru veřejnosti ve státní správu.

Organizace již na podzimní demonstraci na Hradčanském náměstí [upozorňovaly](#), že politické uskupení Motoristé sobě představuje ve vedení ministerstva životního prostředí hrozbu pro ochranu přírody a že bude upřednostňovat zájmy vybraných ekonomických a byznysových skupin. Aktuální vývoj tato varování potvrzuje. Podobné trendy vidíme i na jiných ministerstvech, zejména ministerstvu kultury (Motoristé) a ministerstvu zemědělství (SPD). Z tohoto důvodu organizace svolaly na neděli 19. dubna demonstraci a protestní pochod z Hradčanského na Palachovo náměstí.

Mezi kroky ohrožující životní prostředí podle svolavatelů patří rozsáhlé personální i finanční škrty na ministerstvu, omezení financování některých národních parků o desítky milionů korun, snahy o znefunkčnění environmentální výchovy, odborně nepodložené bránění rozvoji větrné energetiky, podpora agrobiznisu na úkor ozdravení zemědělské půdy, nebo odvolávání vedoucích pracovníků klíčových institucí jako je například Krkonošský národní park, Povodí Odry nebo Lesy ČR.

Protestující požadují odchod Motoristů z ministerstva životního prostředí a jejich nahrazení neustranickou a kompetentní osobností. Dále požadují dlouhodobé pokračování programu Nová zelená úsporám, navýšení rozpočtu ministerstva životního prostředí, zavedení daně z nadměrných zisků velkých fosilních korporací, rychlejší rozvoj obnovitelných zdrojů a ukončení čistek v odborných institucích ministerstva. Úplný seznam požadavků uvádíme níže v poznámkách tiskové zprávy.

Strana Motoristé sobě kompletně mění přístup k ochraně životního prostředí, což ohrožuje fungování klíčových institucí, zajišťujících ochranu tuzemské přírody. Současně se zhoršuje situace neziskových ekologických organizací, které čelí rostoucímu tlaku a verbálním útokům. [Příkladem](#) je označení Hnutí DUHA předsedou Motoristů Petrem Macinkou za teroristickou organizaci, stejně jako výroky Filipa Turka týkající se ovlivňování dotačních pravidel a další výroky namířené proti těmto organizacím.

Rostoucí vliv zájmových a lobbistických skupin na rozhodování veřejných institucí patří mezi další problémy, které zdůraznily organizace pořádající protest. Upozorňují, že Motoristé v čele ministerstva otevřeně vystupují ve prospěch nejbohatších a upřednostňují zájmy velkých ekonomických skupin, mezi které patří například agrobyznys spojený s Františkem Fabičovcem nebo fosilní korporace Pavla Tykače. Dodávají, že jedním z možných důvodů kroků Motoristů sobě nebo vlády vůči ministerstvu může být, podobně jako na Slovensku, snaha vyvolat kulturní konflikt. Podobné postupy lze pozorovat také na ministerstvu kultury a situaci navíc využívá i ministerstvo zemědělství.

Zuzana Lenhartová, ředitelka Hnutí DUHA, říká: „*To, co dnes sledujeme, v mnohém připomíná dění posledních let na Slovensku či v USA, kde ve veřejném prostoru často chybí respekt k institucím, odbornosti i základním pravidlům kultivované debaty. Místo věcné diskuse se v politice stále častěji objevují zjednodušující výroky, nálepkování a tlak na instituce, které mají být na politické moci nezávislé. Vnímáme, že obavy z oslabování nejen environmentální politiky sdílí významná část společnosti a ekologické organizace jsou tu právě od toho, aby na tyto problémy upozorňovaly, přinášely je do veřejného prostoru a hájily veřejný zájem i zájmy přírody.*“

Pavel Gruber, ředitel Greenpeace ČR, říká: „*Když si Motoristé v prosinci přebírali Ministerstvo životního prostředí, vyzvali jsme každého, komu záleží na přírodě, aby ji bránil. Dnes je situace ještě vážnější, než jsme si tehdy dovedli představit. V sázce je nejen ochrana přírody nebo rozvoj obnovitelných zdrojů, ale například i právo na svobodu shromažďování nebo svobodu sdružovat se ve spolcích. Proto je nutné, aby se ozvali všichni, kteří chtějí silnou, svobodnou a soudržnou společnost a záleží jim na naší budoucnosti.*“

Radek Kubala, výzkumník organizace Re-set: platforma pro sociálně-ekologickou transformaci, říká: „*Motoristé jsou prodlouženou rukou české oligarchie, která skrze nejslabší stranu v současném parlamentu naplňuje svůj program rozvracení institucí určených pro ochranu životního prostředí. Znečišťovatelé tak skrze lidi jako je ministr Červený nebo zmocněnec Turek odstraňují překážky, které jim brání dosahovat zisky na úkor zdravého života nás všech. Zároveň Motoristé svou destruktivní činností vytvářejí kouřovou clonu, za kterou se schovává oligarcha v čele vlády Andrej Babiš se svou snahou uchvátit státní instituce a proměnit je v nástroj svého zisku. Zastavit oligarchy musíme společně.*“

David Chytil, člen rady spolku Klimatická žaloba ČR, říká: „*Klimatická žaloba vznikla před více než pěti lety jako reakce na nedostatečnou klimatickou politiku Česka. Stávající vláda už není jen nezodpovědná. Prokrastinaci řešení změny klimatu vystřídal přímé popírání vědeckých faktů a útok na klimatická opatření, která budou mít negativní dopad na zdraví a bezpečí obyvatel Česka, včetně více než 400 členek a členů spolku Klimatická žaloba.*“

Tisková zpráva pořádajících ekologických organizací, 1. foto Jakub Šerý

Podpořte svou nevládku, než vám zmizí

Nevládní organizace v naší zemi čelí soustředěné kampani, která je má v očích veřejnosti zdiskreditovat. Tuto kampaň nezačala současná vláda. Běží dlouhodobě a přizívují ji nejen extremistické strany, ale i část politického mainstreamu. Je však pravda, že v posledních měsících se zintenzivnila. Ruský zákon

o zahraničních agentech, na kterém pracuje vládní koalice, je pouze nejnovějším výhonkem rozvětvené sítě, která bere občanskou společnost útokem.

Nebudu nevládní organizace nějak složitě obhajovat. To přenechám jiným. Už proto, že od útlého mládí jsem v různých nevládkách aktivní, tedy tak trochu v konfliktu zájmů. Nemyslím si, že bychom se měli pochválit, protože to za nás nikdo jiný neudělá. Chváleni jsme jako Calla i jako neziskový sektor poměrně často, stejně jako se nám často dostává kritické zpětné vazby (vřelé díky za ni!), ale i napadání, nálepkování a trolení.

Další potíž, kterou nevládky v současné době řeší, je výpadek ve financování jejich činnosti. Možnosti financování byly vždy omezené, v současné době však jako neziskový sektor čelíme nejen diskreditační kampani, ale také výraznému omezování grantových příležitostí. Spoustu věcí děláme dobrovolně ve svém volném čase, což mimochodem platí i pro nečetné zaměstnance nevládek, jejichž objem práce rozhodně není omezen výší úvazku. Když to však převedu na činnost Cally, jen těžko můžeme jako dobrovolníci dlouhodobě

udržovat mokřady, tůňe a písčité stěny v cenných jihočeských pískovnáh, platit péči o květnaté pásy nebo nájmy k našim besedám a seminářům.

I do letošního roku jsme mnoho našich aktivit mohli dělat díky příspěvkům desítek, možná za ta léta už stovek drobných soukromých dárců. Případně z peněz za odborné služby, které Calla poskytuje obcím, firmám nebo jiným nevládkám. Firemní sponzoring víceméně nevyužíváme, mimo jiné i kvůli dodržování etického kodexu Zeleného kruhu a poměrně přísným pravidlům, která jsme si sami sepsali nad rámec tohoto kodexu (kodex i pravidla najdete tady: <https://calla.cz/cz/home/o-calle>). Dary jsme používali jako kofinancování k větším získaným projektům nebo jako kompletní financování pro menší akce. Výpadek grantových peněz v letošním roce nás nutí některé činnosti utlumit a jiné realizovat na více dobrovolnické bázi.

Určitě se však zatím nehroučíme, jak by si možná přály některé zájmové skupiny. Můžeme se spolehnout nejen na naše pravidelné dárcy, ale třeba i na odborníky, kteří nám svými daty nebo expertizou pomáhají ve správních řízeních a procesech EIA. Máme radost z dlouhodobé spolupráce s našimi spolupracovníky, kteří nám lektorují besedy, přednášky, semináře nebo přírodovědné vycházky. Zatím ne zadarmo, byť to mnozí z nich už vícekrát nabízeli nebo se dokonce honoráře zřekli. Přejde mi však opravdu slušné dávat vysokoškolsky vzdělaným odborníkům alespoň symbolický honorář, když věnují svůj čas popularizaci svého oboru, vzdělávání nebo vycházkám do přírody.

Pokud vám naše činnost dává smysl a chcete ji podpořit, bude nám ctí. Pokud máte jinou nevládní organizaci, jejíž aktivity a cíle jsou vám bližší, než ty naše, podpořte ji. V příštích letech to bude potřebovat stejně jako Calla. A pokud nemáte peněz nazbyt, ocení nevládní sektor (včetně Cally) i jinou pomoc. Brigádu v pískovně Lžín, o které najdete článek v tomto čísle, jste sice už propásli, ale na podzim vás rádi uvidíme na brigádě v Pískovně u Žemličky.

Jiří Řehounek, foto Jakub Šerý

PS: Chcete-li podpořit Callu, vše potřebné najdete zde: <https://calla.cz/cz/home/o-calle/podporte>. Můžete si také vybrat, které konkrétní aktivity podpoříte, a to prostřednictvím variabilních symbolů.

Zelený kruh varuje. Ochrana krajiny nesmí být psána lobbisty

Asociace
ekologických
organizací

Zelený kruh varuje před oslabením ochrany krajiny, povolením plošných jedů proti hrabošům, tlakem agrární a myslivecké lobby na snížení ochrany ohrožených druhů a pokusem převzít kontrolu nad plněním strategického dokumentu Politika krajiny. [Výstupy jednání ministrů Martina Šebestyána a Igora Červeného](#) z konce března podle Zeleného kruhu nápadně kopírují [požadavky Agrární komory a Českomoravské myslivecké jednoty](#).

Ministr Šebestyán mimo jiné prohlásil, že by při přípravě [Politiky krajiny](#) měli zemědělci a lesníci „*mít možnost se na přípravě těchto plánů podílet*“ a ministr Červený jeho slova [potvrdil](#) s tím, že „*opatření nemůžeme dělat bez těch, kteří v krajině denně pracují*“.

Tato vyjádření jsou vpravdě absurdní: právě kvůli průběžnému zapojení a souvisejícímu tlaku asociací zemědělců a lesníků byla příprava Politiky krajiny výrazně pozdržena už v roce 2024. Tehdy zástupci Ministerstva zemědělství [blokovali](#) jakékoliv výraznější ambice dokumentu, přestože měli Vládou ČR uloženo na vzniku Politiky krajiny spolupracovat.

Právě kvůli odporu svazů vlastníků lesů a agrární lobby vůči tomu, aby prošlo opatření pro zastavení úbytku biodiverzity v naší krajině, byly následně v září 2025 z [dokumentu](#) vyškrtnuté veškeré konkrétní úkoly a byly převedené až do takzvaného Implementačního plánu, který mělo Ministerstvo životního prostředí zpracovat do konce března 2026.

Na přípravě Politiky krajiny se po tři minulé roky podíleli desítky zástupců odborných organizací obou ministerstev, vědců, ekologických organizací i zástupci zemědělců a lesníků. Vzniklé pracovní skupiny Implementačního plánu, v nichž měly být zastoupené i organizace kontrolující, aby se z Politiky krajiny nestal jen dokument dřevařské a zemědělské lobby, se však od listopadu 2025 nesetkaly.

„Zemědělci a lesníci se podílí na přípravě Politiky krajiny již několik let. Pokud nyní ministři volají, aby byli do přípravy zapojeni, buďto o Politice krajiny zholo nic nevědí — anebo chtějí vyjádřit, že mají dokument na ochranu chřadnoucí krajiny napsat jen lobbisté zemědělských a lesnických svazů, bez zapojení vědců, odborníků ministerstev a ochránců přírody. Ministr životního prostředí jen dokazuje, že mu přes sladká slovíčka na přírodě a krajině ve skutečnosti nezáleží,“ komentuje výroky ministrů Jan Skalík, koordinátor programu Krajina, Hnutí DUHA.

Při tomto postupu by hrozily České republice mimo jiné sankce ve výši stamilionů až miliard korun za nedodržení závazků Národního plánu obnovy.

Oba ministři avizovali vznik společných expertních pracovních týmů. Otázkou však je, kdo v nich bude sedět — a kdo ne. Ministr Šebestyán přichází z pozice předsedy Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků a šéfa Státního zemědělského intervenčního fondu. Už při jeho jmenování Asociace soukromého zemědělství [varovala](#), že si „těžko lze představit větší popření oprávněných zájmů zemědělců“. Ministr Červený za Motoristy převzal resort, před jehož ovládnutím lobbistickými vazbami [varovalo](#) více než tisíc vědců.

Obavy posiluje také načasování. Jen dva týdny před komunikovanou schůzkou ministrů přednesla koalice Agrární komory, Českomoravské myslivecké jednoty, Zemědělského svazu a Rybářského sdružení své [požadavky](#): oslabit protierozní ochranu, povolit povrchovou aplikaci jedů, snížit ochranu šelem a predátorů, převzít kontrolu nad Politikou krajiny. Výstupy jednání obou ministrů se s tímto seznamem téměř doslova shodují.

Zelený kruh přesto doufá, že v expertních týmech budou proporčně zastoupení odborníci z akademické

sféry, Agentury ochrany přírody a krajiny a nevládních organizací a jednání týmů budou transparentní. Bez toho půjde jen o legitimizaci předem dohodnutých ústupků agrobyznysu.

Aby deklarovaná mezíresortní spolupráce přinesla skutečný efekt a nebyla jen fasádou pro zájmy velkoplošného hospodaření, musí dojít k zásadní reformě zemědělských dotací. Je nezbytné navázat platby na reálnou retenční schopnost půdy a krajinnou strukturu, nikoli pouze na obhospodařovanou plochu. Bez regulace velikosti půdních bloků a ochrany vodního režimu půdy zůstanou tato opatření pouze fragmentovaná a bez systémového dopadu na řešení sucha v České republice.

Z tiskové zprávy Zeleného kruhu

Zemědělský výbor přílepkem připravil MŽP o dohled nad zdravím našich lesů

Přílepek připravený Ministerstvem zemědělství ruší důležitou kompetenci Ministerstva životního prostředí vykonávat vrchní státní dozor v lesích. Dále ruší povinnost vydat vyhlášku, která by zastavila degradaci lesních půd a zlepšila biodiverzitu v lesích. Dnes jej schválil poslanecký Zemědělský výbor.

Formálně přílepek předložil jako pozměňovací návrh k zákonu o rostlinolékařské péči poslanec ANO David Pražák a podobné znění – bez požadavku zrušit vydání vyhlášky – i poslanec KDU-ČSL Marek Výborný. Spolu s MZe tak využili příležitost a přidali se k úsilí Motoristů zlikvidovat institucionální ochranu přírody a životního prostředí zaštitěnou dosud Ministerstvem životního prostředí. Ministr životního prostředí Igor Červený se za zachování kompetence svého úřadu ani zachování ministerstvem loni vyjednané vyhlášky nepostavil. Na jednání Zemědělského výboru nepřišel ani on, ani jiný zástupce MŽP. Zástupci MZe pak doporučili a poslanci ANO a SPD, kteří měli na jednání většinu, odhlasovali návrh Davida Pražáka s doporučením přílepek schválit. Výslovně přitom odmítli podpořit pozměňovací záchranné návrhy poslance KDU-ČSL Petra Hladíka, které měly vrchní státní dozor MŽP v lesích i vydání vyhlášky k ochraně půdy a biodiverzity zachovat. Doporučení Zemědělského výboru bude nyní postoupeno všem poslancům k finálnímu hlasování ve třetím čtení, kde se očekává, že bude mít klíčovou váhu.

Vrchní státní dozor ve věcech životního prostředí je zásadním kontrolním mechanismem v ochraně ovzduší, lesů, zemědělské půdy, vod a ochrany přírody. Zajišťuje ho převážně Ministerstvo životního prostředí. To může například upozornit na systémové problémy v řízení státní správy lesů na všech úrovních – obcí, krajů i samotného MZe – a požadovat nápravu. Má vyvažovat působení hospodářských resortů a bdít nad zajištěním funkcí lesů jako základní složky životního prostředí.

Pozměňovací návrh usiluje nesystémově zrušit vrchní státní dozor v lesích (nikoliv již v ochraně ovzduší, vod a zemědělské půdy). A nepravdivě uvádí jako důvod jeho zrušení zbytečnost, přitom by měl fungovat jako klíčová a nezávislá pojistka. Například v situaci, kdy by MZe upřednostňovalo zájmy hospodářských subjektů nad zdravím lesů.

Hnutí DUHA [opakovaně upozorňuje](#), že MZe dlouhodobě brzdí a blokuje potřebné změny ke zlepšení stavu našich lesů a jejich adaptaci na změnu klimatu. MŽP dosud pojistku vrchního státního dozoru v lesích vůči MZe nepoužilo, to ale neznamená, že by měla být zrušena.

Návrh poslance Pražáka navíc usiluje o zrušení povinnosti vydat vyhlášku, která má zajistit ochranu lesní půdy. Ta určuje, kolik zbytků po těžbě a starých stromů musí v lese zůstat k zetlení. Bez tlejícího dřeva dochází k vyčerpání živin v půdě a mizí přirozené prostředí pro ptáky, hmyz a vzácné houby. Současné poznatky ukazují, že na řadě míst je již půda zcela vyčerpána a další odvoz těžebních zbytků by na nich měl být omezen až vyloučen.

Pozměňovací návrh nepravdivě odůvodňuje, že kvantifikace neodvezených těžebních zbytků a stromů ponechaných na dožití a k zetlení je obtížná, nespolehlivá a kontrola nemožná. Seznam stanovišť, z nichž je kvůli živinové degradaci lesních půd rizikové odvézet zbytky po těžbě, je součástí [oficiální metodiky](#). K ponechávání starých stromů a tlejícího dřeva v lesích rovněž existuje [certifikovaná metodika](#). Obojí včetně kontroly již nyní funguje [v lesích certifikovaných systémem FSC](#) (Forest Stewardship Council).

Jaromír Bláha z programu Krajina Hnutí DUHA říká: „*Supi se slétají. Díky snaze Motoristů zlikvidovat Ministerstvo životního prostředí ucitili příležitost další zájmové skupiny a politikové. Ministerstvo zemědělství s ministrem Šebestýánem, poslanci Pražák a Výborný chtějí zaříznout existenci vrchního státního dozoru v lesích – pojistku, která dává Ministerstvu životního prostředí možnost zasáhnout a korigovat rozhodnutí a postupy jiných státních orgánů i vlastníků ve prospěch našich lesů. Díky podpoře poslanců ANO a SPD v Zemědělském výboru má tato snaha šanci, že ji Poslanecká sněmovna brzy schválí. Podporu získal i návrh zrušit vydání vyhlášky, která měla zastavit degradaci lesní půdy a podpořit život ptáků, hmyzu, hub a důležitých mikroorganismů. Překáží totiž například podnikatelům, kteří profitují ze spalování těžebních zbytků v teplárnách a některých elektrárnách.*“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

[Česká krajina potřebuje víc než sliby](#)

Nevládní organizace Beleco, Česká společnost ornitologická, Hnutí Duha, Společnost pro trvale udržitelný rozvoj, WWF a Zelený kruh vyzvali širokou veřejnost, aby se zapojila do konzultace Národního plánu na obnovu přírody. Současný stav národního plánu v mnoha bodech neodpovídá původním ambicím, které evropské nařízení o obnově přírody přineslo. V procesu příprav plánu bohužel došlo k významnému oslabování navrhovaných opatření a v současném stavu řada opatření postrádá důležité detaily, které by zaručily, že opravdu bude docházet k obnově poškozených ekosystémů.

Národní plán na obnovu přírody připravuje Česká republika již dva roky za účasti zástupců zemědělců, lesníků, státních úředníků, nevládních organizací a dalších. Někteří z těchto aktérů však plán soustavně oslabují. Ministerstvo zemědělství v souladu se Sdružením vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) nedávno [uvedlo](#), že hospodářské ztráty související s obnovou přírody by činily miliardy korun

a stát by je musel soukromým vlastníkům nahrazovat. Pod tímto tlakem se plán výrazně oslabil – například u starých meliorací, které odvodňují přes milion hektarů zemědělské půdy a prohlubují sucho. Plán sice s jejich odstraňováním počítá, jenže navrhovaná opatření jsou zatím formulována v obecné rovině a konkrétní hodnoty indikátorů mají být stanoveny až v dalších fázích. Místo okamžitého řešení tak hrozí další roky analýz a odkladů.

Přitom právě nečinnost je to, co Česko stojí nejvíc. Hmyzí opylovači jsou na kvalitě krajiny závislí, přispívají v EU k zemědělské produkci částkou 5 miliard EUR ročně, průměrné hospodářské ztráty způsobené suchem dosahují 28,3 miliardy EUR ročně. Vykuchaný plán obnovy nezaplatí za sucho, neúrodu ani dražší potraviny – zaplatíme za ně my všichni.

Co v plánu chybí

Opatření k článku 4, který se věnuje stanovištím a druhům, se sice zabývají širokou škálou fenoménů a do značné míry reflektují současné poznání v ochranářské praxi, avšak výrazně postrádají konkrétnější detaily týkající se harmonogramu jejich zavádění a vymezení lokalit, jichž se mají týkat. Existuje proto reálná obava, že tato opatření mohou zůstat pouze na papíře a nikdy se ve větší míře nepřeklopí do praxe.

Navržená opatření k článku 11 zaměřenému na obnovu zemědělských ekosystémů jsou z velké části časově omezena do let 2023–2027 a převážně kopírují již existující dotační schémata

(27 opatření z celkových 38), což zásadně omezuje jejich přínos pro samotný plán, který bude po revizích Evropskou komisí zveřejněn až v roce 2027. Zbývající opatření jsou formulována velmi obecně, často pouze na úrovni dalších analýz, a spíše poukazují na zachování současného stavu, který se však dlouhodobě ukazuje jako nedostatečný, například pro ochranu polních ptáků. Některá důležitá témata, jako podpora zemědělského poradenství, jsou v navržených opatřeních pojmenována správně; žádoucí je tedy opatření upřesnit a koncipovat je v delším časovém horizontu do let 2030, 2040 a 2050, aby jejich naplnění reálně vedlo k dosažení cílů evropského nařízení o obnově přírody.

U článku 12, který se týká lesů, je do značné míry situace obdobná jako u článku 4, kdy se navržená opatření dotýkají široké škály témat, které je opravdu v rámci péče o lesní ekosystémy nutné řešit, ale postrádají dostatečnou míru detailu. V současném návrhu jsou navíc uvedena i opatření, která mohou fungovat v neprospěch biodiverzity v lesích (např. hnojení a vápnění v lesích).

Obnova přírody je v zájmu nás všech

Ekologické organizace upozorňují, že obnova krajiny, která by zvýšila její odolnost vůči suchu, jarním mrazům či povodním, je v zájmu vlastníků lesů i zemědělců, a je nezbytné, aby se na ni konstruktivně podíleli a nechtěli na svěřené půdě jen vydělat.

Ambiciózní Národní plán na obnovu přírody navíc podle nedávného [průzkumu agentury Focus](#) požaduje 79 % lidí napříč politickým spektrem.

Ministerstvo životního prostředí otevřelo do 15. května návrh plánu k připomínce široké i odborné veřejnosti. Již desítky vědců a odborníků tak na pracovních jednáních na krajském úřadě v Hradci Králové a v Akademii věd v Praze vyjádřili nespokojenost s vágností plánu, která zotavení naší přírody nemůže

zajistit. Veřejnost může svou připomínkou podpořit, aby plán obsahoval jasné harmonogramy, závazné indikátory a měřitelné cíle – a neskončil jako nezávazný seznam přání. A to přestože související cíle jsou již pro Českou republiku právně závazné.

Nikol Krejčová, koordinátorka projektů Zeleného kruhu uvádí: „Je důležité, aby byl Národní plán obnovy ambiciózní, protože má zajistit odolnost krajiny i tak potřebnou ochranu biodiverzity, která se zatím bohužel významně snižuje. Pro nás i naše hospodářství jsou tyto hodnoty přitom naprosto zásadní, a pokud se nám nepodaří je zajistit, bude nás to stát nejen spoustu peněz, ale bude nás to přímo ohrožovat. Odborníci ze všech odvětví národní plán obnovy přírody připravovali dva roky a bude velmi smutné, pokud se na poslední chvíli bude pouze oslabovat.“

Viktor Bečvář, koordinátor aktivit obnovy přírody z České společnosti ornitologické uvádí: „V naší zemědělské krajině vidíme výrazný úbytek polních ptáků, jako je skřivan, koroptev nebo čejka. Hlavním důvodem tohoto úbytku je příliš intenzivní zemědělská praxe, která ptákům ani dalším zvířatům a rostlinám neposkytuje dostatek místa k životu. Národní plán na obnovu přírody by měl nastavit konkrétní opatření, která povedou k zvrácení těchto negativních trendů a vrátí pestrost nejen do zemědělské krajiny.“

Alžběta Procházková, expertka na zemědělství WWF Česko uvádí: „Zemědělská půda pokrývá více než polovinu Česka a způsob jejího využívání zásadně přispívá k úbytku biodiverzity. Přesto Ministerstvo zemědělství rezignuje na odpovědnost za obnovu zemědělských ekosystémů a odmítá chápat Národní plán obnovy přírody jako závazný nástroj se skutečnými cíli. Výsledkem je plán bez ambicí a bez šance zastavit pokračující úbytek ptáků, opylovačů a zdravé krajiny.“

Jan Skalík, expert na lesy Hnutí DUHA uvádí: „Jde o největší příležitost pro obnovu naší přírody a krajiny za dvacet let. Když si ji necháme protéct mezi prsty, nebudeme z okna vidat potoky a remízky, ale plechové haly a uschlé lesy.“

Tisková zpráva nevládních organizací

FOTOBLOG

Brigáda v Pískovně Lžín

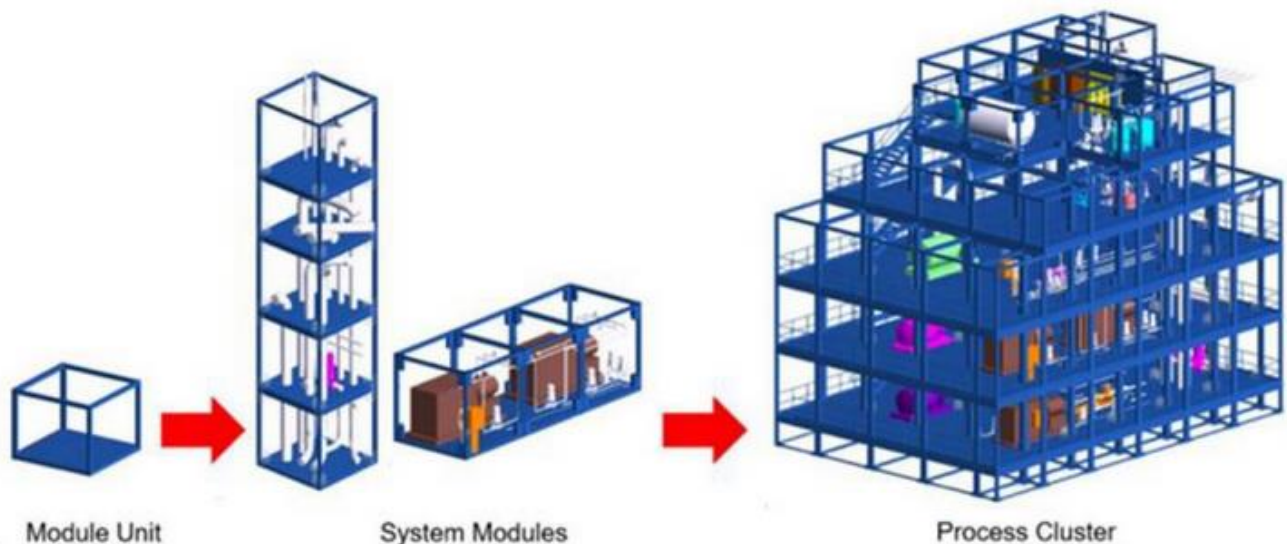
V neděli proběhla brigáda, kterou Calla pořádala v Pískovně Lžín. Jejím hlavním cílem byla pomoc pískomilnému hmyzu. Jen ze skupiny žahadlových blanokřídlých (tedy např. samotářských včel, kutilek nebo zlatěnek) je z pískovny známo 124 druhů. A právě tenhle hmyzí řád se stal na brigádě naší „cílovkou“. Vyřezali, vysekali a odtahali jsme nálety a starou biomasu, čímž jsme podpořili oslunění písčitých stěn a kvetoucí trávníky. Díky všem účastníkům za pomoc!

Jiří Řehounek

MIHA slov halí pravdu o modulárních reaktorech

Podpis Memoranda o porozumění k programu SMR mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a firmou ČEZ měl přinést zdání pokroku v přípravě na nasazení této technologie v Česku. Přání generálního ředitele firmy ČEZ Daniela Beneše mít všechna povolení ke stavbě reaktoru Rolls-Royce SMR u Temelína kolem roku 2030 naráží na realitu vývoje tohoto zcela nového typu reaktoru. Ta ještě nepokročila natolik, aby firma Rolls-Royce mohla [dokončit předlicenční hodnocení GDA](#) (Generic Design Assessment) dokládající, zda jejich

modulární reaktor splňuje britské regulační standardy a zda lze postupovat k licencování a povolení výstavby ve Velké Británii. Dřívější Benešova slova o spuštění reaktoru u Temelína před rokem 2035 nyní opravil jeho kolega Tomáš Pleskač z ČEZ, že až v druhé polovině třicátých let.

Samotné memorandum nepřináší nic závazného, ale avizuje, že vzniklá koordináční skupina navrhne konkrétní způsob, jak modulární reaktory v Česku financovat. Jak předpokládá vládní Analýza způsobů financování, má to být opět s pomocí silné veřejné podpory, kterou zaplatí daňoví poplatníci či spotřebitelé elektřiny.

Pokud ČEZ usiluje stavět hned druhý modulární reaktor Rolls-Royce SMR po Velké Británii, bude cena jeho elektřiny daleko vyšší, než je cena obvyklá na trhu. Podle [zprávy renomované analytické společnosti Wood Mackenzie](#) náklady na elektřinu (LCOE) pro první generaci SMR se pohybují ve výši cca 160 eur/MWh. Studie předpokládá, že k poklesu na úroveň 85 eur/MWh dojde až kolem roku 2030, a to pouze za předpokladu masivního rozvoje této technologie. Zlevnit výstavbu SMR by měla sériová výroba modulů v továrnách a jejich montáž na místě. Tento koncept však u velkých reaktorů AP1000 od Westinghouse selhal a k žádnému skutečnému zlevnění nevedl. Obrovské zdražení pak vedlo ke [konci projektu SMR NuScale v USA](#).

Označovat vyvíjené reaktory Rolls-Royce SMR, se kterým počítá ČEZ pro Temelín, Tušimice a další místa, jako malé, je etiketní podvod. Se svojí velikostí 470 MW spadají i podle kategorie Mezinárodní agentury pro atomovou energii mezi reaktory střední a jsou prakticky stejně velké jako reaktory v Dukovanech a větší, než reaktory v havarované japonské elektrárně Fukušima. S tím přímo souvisí i potřeba dostatku vody na jejich chlazení. Plány ČEZ v Tušimicích představené ve [zjišťovacím řízení EIA](#) počítají se spotřebou až 45 milionů kubíků vody. V době měnícího se klimatu a vysychání řek je to poměrně zásadní výzva.

Edvard Sequens, energetický konzultant sdružení Calla, řekl: „Podepisování memorand a úsměvy do kamer mají skrýt, že střední modulární reaktor Rolls-Royce ještě vůbec není připraven ke stavbě ani ve Velké Británii, tím méně pak v Česku. Ke čtyřicátému výročí havárie v Černobyli je pak možná vhodné připomenout, že i kolem takto velkých modulárních reaktorů budou muset být stanovena havarijní pásma, ostražka i bezletové zóny. Zda se vůbec lze kvůli bezpečnosti srovnat s umístěním těchto nových jaderných elektráren namísto teplotrenských zdrojů na okraji měst nebo vedle chemiček a rafinerií, je otázkou.“

Edvard Sequens

K tématu doporučujeme:

[Working paper „Small modular reactors Rolls-Royce SMR and BWRX-300“](#), Oda Becker, 2025

[„Aktuální stav malých modulárních reaktorů pro český trh – 2024“](#), Stephen Thomas, 2025

[„Kupujeme malé modulární reaktory, které ještě neexistují. Prodraží se nám.“](#), rozhovor Edvarda Sequense pro Český rozhlas plus, 29. 4. 2026

Hledání hlubinného úložiště stále proti zájmům obcí

Platforma proti hlubinnému úložišti je dobrovolným, neziskovým společenstvím obcí a spolků, dotčených projektem výstavby hlubinného úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva. Aktuálně zastupuje zájmy 58 členů - 40 měst a obcí a 18 spolků. Na svém shromáždění členů 16. dubna 2026 v Praze přijala toto své prohlášení.

Platforma proti hlubinnému úložišti je přesvědčena o nutnosti prosadit změnu v přístupu státu k nakládání s vyhořelým jaderným palivem a dalšími radioaktivními odpady. Příležitostí je právě projednávání aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem v České republice. Ta se nesmí omezovat jen na hlubinné úložiště. Lze uvažovat o dlouhodobém skladování do doby nalezení přijatelného řešení (koncept předávaného správcovství), realizaci společného mezinárodního úložiště v zahraničí, případně také využití přepracovaného vyhořelého paliva v rychlých reaktorech a uložení pouze zbytků z tohoto procesu.

Vzhledem k ambicióznímu českému jadernému programu dochází k podstatnému navýšení množství radioaktivních odpadů, které bude mít přímé dopady na život v lokalitě, kde by mělo být vybudováno hlubinné úložiště. Tím spíše je potřeba se vyrovnat se zájmy dotčených samospráv.

Stát už řadu let rozhoduje o budoucnosti našich obcí bez nás. Vlády měly v minulosti možnost tuto nespravedlnost napravit, ale místo posílení práv obcí nezajistily ani základní zákonné záruky, natož skutečný dialog. Správa úložišť radioaktivních odpadů zahajuje geologické práce, přestože obce nemají reálnou možnost hájit vodu, krajinu ani vlastnická práva svých obyvatel.

Nadále usilujeme o změnu, aby rozhodnutí o výběru lokality pro případné ukládání bylo podmíněno předchozím souhlasem dotčených obcí. Jen tak může být politika vlády poctivá vůči lidem, jejichž potomci mají navždy nést břemeno dnešních rozhodnutí.

Abychom upozornili na stále nevyřešené problémy, pořádali obce a spolky z lokalit Březový potok v Pošumaví, Hrádek a Horka na Vysočině Dny proti hlubinnému úložišti o víkendu 18. a 19. dubna. Podrobnosti k jednotlivým akcím na www.nechcemeuloziste.cz.

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

40 let od Černobyli: katastrofa, jejíž dopady na zdraví stále neumíme plně spočítat

V neděli 26. dubna uběhlo 40 let od havárie jaderné elektrárny v Černobyli, která patří k nejvážnějším průmyslovým katastrofám v dosavadní historii. Exploze a požár reaktoru vedly k uvolnění vysokého množství radioaktivních látek, které vedle kontaminace okolí elektrárny zasáhly i řadu evropských zemí.

Pro srovnání: roztavení tří reaktorů při havárii elektrárny Fukušima Daiiči v roce 2011 má nepochybně vážné regionální dopady, ale únik radiace byl v případě Černobyli desetinásobně vyšší. V důsledku černobylské havárie byla kontaminována zhruba padesátkrát větší plocha než v okolí Fukušimy. Exploze, která utrhla víko černobylského reaktoru, zapříčinila volný únik radioaktivních látek do okolí. Ve [Fukušimě](#) série explozí zničila reaktorové haly, ale roztavené jaderné palivo bylo zachyceno betonovou bariérou ochranné obálky.

O zdravotních dopadech černobylské katastrofy existuje řada odborných studií s různými metodikami. Statisticky je [doložený](#) výrazný nárůst případů rakoviny štítné žlázy u lidí, kteří byli v době katastrofy dětmi, v nejvíce kontaminovaných oblastech Ukrajiny, Ruska a Běloruska. Počet případů dosáhl 40 případů na milion dětí oproti hodnotám 0,3 až 0,5 na milion v době před katastrofou.

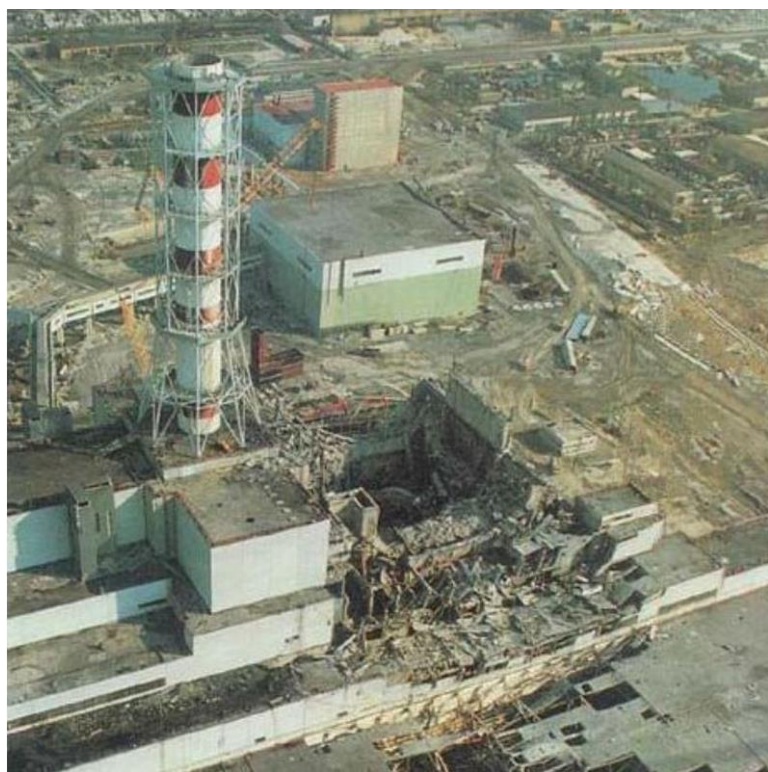
Vedle přímých zdravotních následků však Černobyl zůstává předmětem vědeckých debat i v otázce jejich přesného rozsahu. Různé instituce se liší v tom, jak interpretují dostupná data. Zatímco některé studie zdůrazňují především prokazatelné případy onkologických onemocnění, jiné upozorňují také na méně viditelné dopady, jako jsou dlouhodobé psychické následky, stres spojený s evakuací nebo sociální rozpad postižených komunit. I tyto „tiché“ důsledky významně přispěly k celkové zdravotní zátěži katastrofy, i když se obtížně kvantifikují.

Černobylská katastrofa nepochybně přispěla ke zvýšení důrazu na posuzování jaderné bezpečnosti a k posilování jaderných dozorů. Klíčovým předpokladem, který by měl být respektován i čtyřicet let po Černobyli, je nezávislost jaderných dozorů na politickém rozhodování. Ta je v současné době zpochybňována administrativou Donalda Trumpa ve Spojených státech, která si osobuje pravomoc kroky

jaderného dozoru kontrolovat a ovlivňovat jeho rozhodování. Proti krokům Bílého domu se v [otevřeném dopise](#) ohradili tři bývalí předsedové jaderného dozoru.

Ani po čtyřech desetiletích neztrácí Černobyl svou sílu jako varování. Připomíná nejen rizika technologií, ale i to, jak zranitelný může být lidský život a jak důležitá je v krizích otevřená komunikace, důvěra a odpovědnost.

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, říká: „Čtyřicet let je dlouhá doba, ale černobylské varování by nemělo vyblednout. Ze svědectví jednoho z operátorů černobylského reaktoru je známo, že ke katastrofě došlo ve chvíli, kdy si byli jisti, že mají situaci pod kontrolou. Jaderné bezpečnosti je nadále třeba věnovat maximální pozornost. Například o prodlužování životnosti jaderných

elektráren musí v první řadě rozhodovat jaderný dozor a jeho experti a materiáloví inženýři. I kdyby jejich požadavky znamenaly vysoké náklady na výměnu součástí.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Norská vládní komise nedoporučila zahájit rozvoj jaderné energetiky v zemi

Komise zřízená norskou vládou za účelem posouzení možnosti rozvoje jaderné energetiky předala začátkem dubna 2026 své výsledky ministru energetiky. Hlavním doporučením je aktuálně v Norsku nezahajovat plnohodnotný rozvoj jaderné energetiky, především z ekonomických důvodů. Komise zároveň doporučuje posílit expertní zázemí v oboru jaderné energetiky, aby tato varianta nebyla do budoucna vyloučena.

Komisi jmenovala norská vláda v roce 2024 a jejím vedením pověřila bývalou ministryni financí Kristin Halvorsenovou. Ve dvanáctičlenné komisi pracovali vedle energetiků, zástupci průmyslu, ekonomové nebo experti v oboru jaderné bezpečnosti. Hlavním cílem komise bylo posoudit možné role jaderných elektráren v norském energetickém systému.

Pro závěrečné doporučení komise byla rozhodující ekonomika projektů jaderných elektráren. Ani při optimistickém odhadu investičních nákladů nevychází investice do jaderného zdroje jako zisková. Komise odhaduje, že při současných odhadech cen elektřiny by soukromé společnosti investovaly do jaderných elektráren pouze v případě, že by investiční náklady byly o 70 až 80 % nižší.

Komise se odvolává na zkušenosti energetických společností z Finska a Švédska, podle nichž lze stavět jaderné elektrárny pouze s rozsáhlou státní podporou. Pro takovou podporu ovšem norská vládní komise nenachází důvody.

Tisková zpráva Hnutí DUHA

PRŮZKUM: Většina Čechů a Češek větrné elektrárny podporuje. Proti je jen každý osmý, ukazují nová data

Debata o rozvoji větrných elektráren se v poslední době vyostřuje a zejména v online prostředí může vznikat dojem, že se od tohoto zdroje energie většina společnosti odklání. https://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2026/03/Zaverecna_zprava_z_vyzkumu_-_Uspory_energie_a_ekologie_2026.pdf Aktuální reprezentativní výzkum na populaci České republiky však

ukazuje něco jiného. Jeho výsledky byly představeny na tiskovém brífinku za účasti zástupců Hnutí DUHA, agentury FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu a Ústavu geoniky Akademie věd ČR, který se zaměřil na aktuální postoje české veřejnosti k větrné energetice.

Hlavními závěry výzkumu jsou:

- S podporou větrné energie souhlasí 63 procent lidí. To je shodou okolností stejná výše podpory, jakou má jaderná energie.
- S omezováním větrné energie souhlasí jen 13 procent lidí.
- S podporou využití větrné energie souhlasí i nadpoloviční část voličů vládních stran (61 procent voličů ANO, 57 procent voličů Motoristů a 52 procent voličů SPD).
- Míra podpory větrné energetiky prakticky nezáleží na velikosti obce (rozsah 61 až 66 procent).
- Nejvyšší míru podpory má větrná energetika u lidí ve věku 18 až 29 let (73 procent), nejnižší u lidí ve věku nad 60 let (58 procent).
- Nejmenší podporu ze všech dotazovaných zdrojů má uhlí (souhlas s podporou 29 procent).

Respondenti v průzkumu odpovídali na otázku „Měly by se podle Vás v následujících letech v České republice podporovat, nebo omezovat uvedené zdroje elektrické energie a tepla?“

K principiálně podobným závěrům došel i průzkum postojů české veřejnosti k větrné energetice, který minulý týden [publikovala agentura STEM](#).

V dnešní geopolitické situaci, kdy konflikty a napětí ve světě, včetně Blízkého východu, znovu ukazují, jak snadno mohou být narušeny dodávky energie, nabývá energetická soběstačnost zásadního významu. Závislost na dovozu fosilních paliv může v krizových situacích vést k cenovým šokům i ohrožení stability dodávek energie. Právě proto se rozvoj větrné energie jeví jako jeden ze strategicky důležitých kroků.

Větrné elektrárny mohou přispět k posílení energetické bezpečnosti a nezávislosti státu, snížení závislosti na geopoliticky rizikových regionech a zároveň ke snížení ceny silové elektřiny pro domácnosti i průmysl. Investice do jejich výstavby tak není pouze opatřením ke zlepšení životního prostředí, ale i otázkou dlouhodobé bezpečnosti a odolnosti energetického systému. A to i přímo v místě. Nevyužitý potenciál představují obecní a komunitní projekty větrných elektráren, které přináší větší benefity do regionů i místním lidem. Ty mají již dnes v České republice pozitivní příklady, přes negativní obraz větrné energetiky ve veřejném prostoru však nejsou příliš vidět.

Jan Rovenský, energetický expert Hnutí DUHA, říká: „*Při pohledu na sociální síť by člověk v posledních týdnech snadno mohl nabýt dojmu, že většina Čechů a Češek větrné elektrárny zuřivě odmítá. Objektivní data z průzkumů veřejného mínění ale ukazují něco jiného. Nejen, že většina české veřejnosti proti větrné energetice nic nemá, ale je dokonce přesvědčena, že by měla být podporována. Možná trochu překvapivě to platí i u voličů stran vládní koalice. Veřejný prostor se tak pokouší ovládnout velmi hlasitá, ale nepřilíh početná menšina odpůrců.*“

Lubomír Rejda, vedoucí obchodního oddělení agentury FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, říká: „*Ačkoli má větrná energie nadpoloviční podporu napříč politickým spektrem, je nutné také zmínit, že celkově je na prvním místě z pohledu podpory vodní energie, kterou chce podporovat až 80 % respondentů, následována sluneční energií a třetí místo náleží větrné a jaderné energii.*“

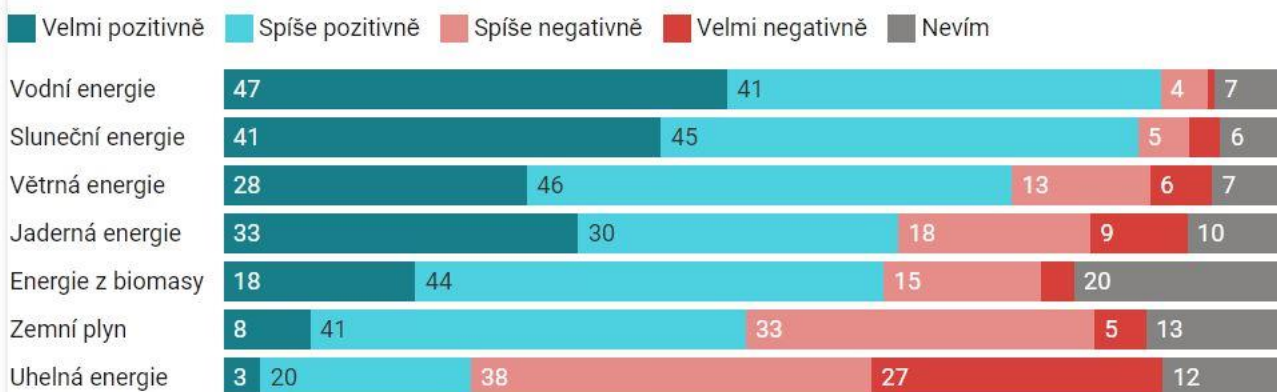
RNDr. Bohumil Frantál z Ústavu geoniky Akademie věd ČR, říká: „*Obecně platí to, že v lokalitách, kde se elektrárny postaví, tak s postupem času míra lokální akceptace narůstá, lidé si na ně zvyknou jako na běžnou součást krajiny (efekt familiarizace), vnímají jejich benefity, zmizí dřívější plané obavy z negativních dopadů, které se nenaplnily, atd. V obcích, v jejichž blízkosti větrné elektrárny již stojí, tak statisticky významně častěji v referendech lidé hlasují pro větrné elektrárny.*“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Větrné elektrárny: Češi je spíše podporují, ale chtějí za to něco hmatatelného

Češi mají nejvíce pozitivní vztah k OZE, energie z větru je třetí nejpozitivněji hodnocená

Vnímání jednotlivých zdrojů energie

Jak vnímáte následující energetické zdroje? 2026, internetová populace 18+ n=516; všichni respondenti [údaje v %]

Source: STEM/MARK • [Get the data](#) • [Embed](#) • [Download image](#) • Created with [Datawrapper](#)

Průzkum STEM/MARK zde: <https://stemmark.cz/vetrne-elektrarny-cesi-je-spise-podporuji-ale-chteji-za-to-neco-hmatatelneho-skalopecnych-odpurcu-je-v-cesku15>

Ministr Červený chce pustit do divočiny národních parků harvestory

Ministr životního prostředí Igor Červený oznámil záměr přehodnotit množství souší ponechaných v národních parcích přírodním procesům. Hnutí DUHA se obává, že požár v NP České Švýcarsko se stal záminkou k pokusu začít v národních parcích těžit odumřelé stromy a odvázet dosud ponechané dřevo.

Ministr životního prostředí Igor Červený při návštěvě požářiště v NP České Švýcarsko prohlásil, že sestaví pracovní skupinu, která se „bude zabývat koncepcí požární ochrany v přírodním prostředí, včetně zacházení se suchým dřevem v národních parcích. Jsem proti tomu, aby se odvezlo všechno suché dřevo, ale není možné ho tam v některých místech nechávat v takové míře, jako je dnes,“. Těžba souší v jádrových zónách národních parků přitom riziko vzniku a šíření požárů nijak výrazně neovlivní. Vybírat z odumřelých stromů pouze nějakou část je navíc na většině míst neproveditelné jinak než pomocí vrtulníků, což je z finančního hlediska v plošném měřítku nereálné.

Pro vznik a šíření požáru představují riziko na zemi ležící drobné větvičky a suchá tráva, nikoliv kmeny suchých stromů:

- Na rozdíl od suché trávy na holinách nebo suchého opadu drobných větviček není jednoduché kmen suchého stromu podpálit.
- Požáry se rychle šíří po zemi kde je hořlavý materiál – spadané suché větvičky, jehličí, suchá tráva a klest

po těžbě na holinách. Méně častou variantou šíření požáru je tzv. korunový požár, kdy požár přeskakuje v zelených korunách živých jehličnatých hustě rostoucích stromů (smrků). Požár se nešíří přeskokováním ohně vzduchem z jedné stojící souše na druhou.

- Kmeny suchých stromů hoří, jen když jsou skutečně vyschlé, tj. když obsah vody klesne pod 15 % jejich objemu – to může být prakticky jen prvních několik let po uschnutí stromu. Pak se jejich struktura mění v důsledku začínajícího rozkladu zejména pomocí hub a mikororganismů. Lámou se a

dostávají se většinou alespoň částí kmene do kontaktu se zemí. V tu chvíli naopak začínají vodu zadržovat: při dešti vodu nasakují jako houba a nevysychají tak rychle jako okolní půda, takže už ani nehoří a fungují naopak jako dobré protipožární opatření. Závěr [studie](#), ve které vědci měřili obsah vody v souších v NP Šumava je: „Naše studie ukázala, že vlhkost tlejícího dřeva 2 resp. 3 roky po disturbanci je relativně stabilní v čase a pohybuje se v intervalu 16–62 % v závislosti na teplotách a srážkách. ... na Šumavě je možné považovat riziko požáru za poměrně malé vyjma jeho cíleného založení či mimořádné události (např. úniky hořlavých látek). Naopak tlející dřevo je nezbytnou součástí ekosystémových procesů a integrity lesních porostů“. Sledování schopnosti odumřelého dřeva soušit postupně odpařovat vodu ukázalo, že i při zhruba měsíční absenci srážek sice vnější okraj dřeva vyschne na podíl kolem 11 % vody, vnitřní část dřeva si ale zachovává kolem 25 % vody. Velká část odumřelých stromů v národních parcích je starší 3–5 let a když padnou na zem, tak ani v době sucha nepředstavují významnější riziko pro požár.

- Suché kmeny většinou ohoří jen na povrchu. [Inventarizace](#) po předešlém velkém požáru v NP České Švýcarsko ukázala, že v místech nejintenzivnějšího požáru shořelo pouze 32,6 % dřevní hmoty, v oblastech s menší intenzitou požáru mnohem méně.

Ekologická organizace proto [upozornila](#), že stojící i ležící kmeny suchých stromů, i když už hoří, nepřispívají významně k šíření požáru. Naopak mají pro les zásadní funkce: jsou domovem třetiny lesních druhů zvířat, hub a mikroorganismů, a když začnou tlít, tak zadržují vodu a pomáhají obnově lesů.

Selektivní odvoz pouze některých odumřelých stromů z přírodních či přírodě blízkých zón národních parků navíc není na většině míst možný jinak než pomocí vrtulníků. Hnutí DUHA varuje, že kdyby se záměr těžit odumřelé stromy měl skutečně realizovat, musely by do jádrových zón (tedy do zón přírodních a přírodě blízkých) národních parků vjet harvestory a těžba by zcela rozvrátila nastartované přírodní procesy, pro které jsou národní parky chráněny.

Ochrana přírody je v národních parcích odstupňovaná. Všechny odumřelé stromy se ponechávají koloběhu rozpadu a obnovy lesa v zóně přírodní, kde se nezasahuje do přírodních dějů. V zóně přírodě blízké se ponechává většina odumřelých stromů, provádí se tam jen omezené, šetrné zásahy, lesy by tu měly být ponechány přírodě v blízké budoucnosti. V zóně soustředěné péče se provádějí zásahy, pouze menší část odumřelých nebo pokácených stromů se ponechává na místě. V zóně kulturní krajiny jsou převážně sídla a obhospodařovaná půda.

Jaromír Bláha z programu Krajina Hnutí DUHA, říká: „Požáry se v lese a na vytěžených holinách šíří po zemi, kde leží vysušený hořlavý materiál, zejména drobné větvičky a suchá tráva. Kmeny suchých stromů ohoří na povrchu, ale požár z nich nepřeskakuje. Jestli chce ministr Červený snížit riziko požáru v národních parcích odvezením části „suchého dřeva“, musí si vzít vysavač a lesy vyluxovat od drobných větviček a

spadaného jehličí. Jestli chce těžit souše, pak mu nejde o prevenci požárů, ale o dřevo, které stejně nepůjde uplatnit jinak než na spálení či v papírnách. Opravdu mají jádrové zóny našich národních parků místo ochrany divoké přírody sloužit jako zdroj biomasy pro papírny a teplárny?“

Tisková zpráva Hnutí Duha

Spojování děčínského jezu s obranou státu je účelová zástěrka

Plány ministra životního prostředí Igora Červeného (Motoristé) na dokončení plavebního stupně v Děčíně jsou podle Arniky ekologicky, ekonomicky i strategicky pochybené. Argument o významu jezu pro obranu a NATO je jen účelovou záminkou pro projekt, který se marně obhazuje od 90. let a jehož cena vyrostla na 6 až 8 miliard korun.

Ekonomická logika projektu je přitom rok od roku slabší. Kapacita české říční nákladní flotily se za poslední dvě desetiletí

[zmenšila](#) zhruba o 80 procent. Plavební stupeň by zlepšil splavnost jen na několika kilometrech z více než 340 kilometrů problematického úseku. Navazující německý úsek Labe je přitom v průměru o [71 centimetrů mělčí](#), než by bylo pro splavnost potřeba, a ani [400 milionů eur](#), které do něj německá vláda za uplynulá dvě desetiletí investovala, na tom nic nezměnilo. Spolková i zemská [Souhrnná koncepce pro Labe](#) staví výstavbu [jezů](#) na německé straně explicitně mimo plán. Většina lodí by tedy i po dostavbě děčínského jezu skončila na hranici.

Nejvyšší kontrolní úřad už v roce 2019 [upozornil](#), že po vodě se v Česku od roku 2010 přepravuje jen asi jedno procento veškerého zboží a stát do té doby vydal 927 milionů korun na dosud nepostavené plavební stupně. Modernizace veřejného přístavu v Ústí nad Labem za více než 100 milionů korun přitom přinesla pravý opak slibovaných efektů — překládka sypkých materiálů klesla a kontejnerová doprava nezačala vůbec.

Ani podle aktuálně zveřejněného [zadání EIA](#) nemá jez zajistit stoprocentní splavnost dolního Labe po celý rok. Dokument počítá s tím, že bude dosažen ponor alespoň 140 cm po 345 dnech v průměrném roce, a v části úseku zároveň připouští i další provozní opatření, například odlehčování lodí.

Ekologické dopady jsou prokázány a nekompensovatelné

Plavební stupeň by zaplavil část mezinárodně chráněné lokality [Labské údolí](#) v soustavě Natura 2000. Zlikvidoval by [štěrkové lavice](#), tedy chráněný typ stanoviště [3270](#), a nevratně poškodil populace [proudomylných druhů ryb](#). Pro lososa obecného a [úhoře říčního](#) by představoval zásadní migrační překážku. [Repatriační program lososa](#), do něhož se od roku [1998](#) investovaly desítky milionů korun z českých veřejných rozpočtů, evropských dotací, prostředků Správy NP České Švýcarsko i soukromých zdrojů, by se ocitl ve vážném ohrožení. Plavební stupeň by tok řeky narušil natolik, že by Labe přišlo o dynamiku, proudění, přirozené zaplavování i další procesy, které z řeky dělají řeku. Místo živého vodního toku by vznikla spíš síť na sebe navazujících rybníků.

Klíčová infrastruktura NATO na nesplavné řece?

Ministr Červený sám [připustil](#), že splavnost Labe je v současnosti omezená a v praxi funguje jen několik měsíců v roce.

„Nedokážu si moc představit, jak by mohla být spolehlivou cestou pro armádní logistiku trasa, která je tři až šest měsíců v roce nesplavná kvůli nízkým stavům vody. Zajímalo by mě, jestli stavbu na takové řece považuje za „klíčovou infrastrukturu pro NATO“ také ministr obrany,“ říká tiskový mluvčí Arniky Luboš Pavlovič.

Jen na dosavadní přípravu plavebního stupně v Děčíně padlo zhruba 600 milionů korun, aniž došlo ke stavbě jediné konstrukce. Odhadovaná cena přitom rok od roku roste — z původních 4,2 miliardy korun v dokumentaci EIA, přes 5 až 7 miliard v roce 2025, na nyníšších 6 až 8 miliard, které dnes [uvedl](#) ministr Červený. Na dlouhodobé problémy s jeho přípravou a realizací [upozorňoval](#) opakovaně i Nejvyšší kontrolní úřad.

„Značná část přepravy mezi Českou republikou a námořními přístavy už dnes probíhá po [železnici](#), zejména v kombinované dopravě. Pokud chce vláda skutečně posílit strategickou logistiku, prioritou by měla být [modernizace železničních koridorů](#) a urychlení [vysokorychlostní trati Drážďany–Praha](#), nikoli investice do nejspolehlivější části české dopravní sítě,“ dodává Gita Matlášková, vedoucí kampaně Arniky Za živé řeky.

Tisková zpráva Arniky

Děti Země požadují vyhodnotit skutečný obchvat Třebíče

Děti Země budou v opakovaném hodnocení vlivů na životní prostředí prosazovaného průtahu jižním okrajem Třebíče délky šesti kilometrů, který začal v pátek 17. dubna 2026, požadovat i vyhodnocení vlivů skutečného obchvatu Třebíče. Jejich argumenty budou nyní silnější, neboť spolek Obchvat Třebíče má od prosince 2025 vyhledávací studii, která ve vybraném koridoru z roku 2004 dokládá technickou reálnost exogenní trasy obchvatu města v délce 11,4 km i jeho dopravní význam, neboť z města se odkloní tranzitní doprava.

Parametry	Průtah	Obchvat
Délka	6,0 km	11,4 km
Kategorie	S 9,5/70, MS 9,5/70	S 11,5/90
Počet mostů	4 ks (542 metrů)	7 ks (987 metrů)
Počet tunelů	1 ks (229 metrů)	0 ks
Počet MÚK	3 ks	2 ks
Počet dalších křižovatek	6 ks	3 ks
Počet PHS	4 ks (515 metrů)	3 ks (max. 1900 metrů)
Zábor zemědělské půdy I. třídy	0,6 ha	10,5 ha
Zábor zemědělské půdy II. třídy	2,7 ha	6,5 ha
Zábor lesní půdy	0,5 ha	1,8 ha
Počet cenných lokalit	6 lokalit	5 lokalit
Počet druhů a rodů hmyzu, plazů a savců	27	30
Rozsah kácení stromů	528 ks	? ks
Rozsah kácení keřů	9,9 ha	? ha
Stavební náklady	4,9 mld. Kč	2,5 mld. Kč
Jednotkové náklady	817 mil. Kč/km	219 mil. Kč/km
Doba jízdy ze stejných bodů na I/23	11 minut	8 minut

Zdroje:
• průtah: územní řízení 2022-2025, dokumentace EIA (3/2026) a leták ŘSD (3/2026)
• obchvat: studie „Silnice I/23 – exogenní varianta obchvatu Třebíče“ (12/2025) a „Biologické průzkumy a hodnocení – obchvat Třebíče“ (12/2025)

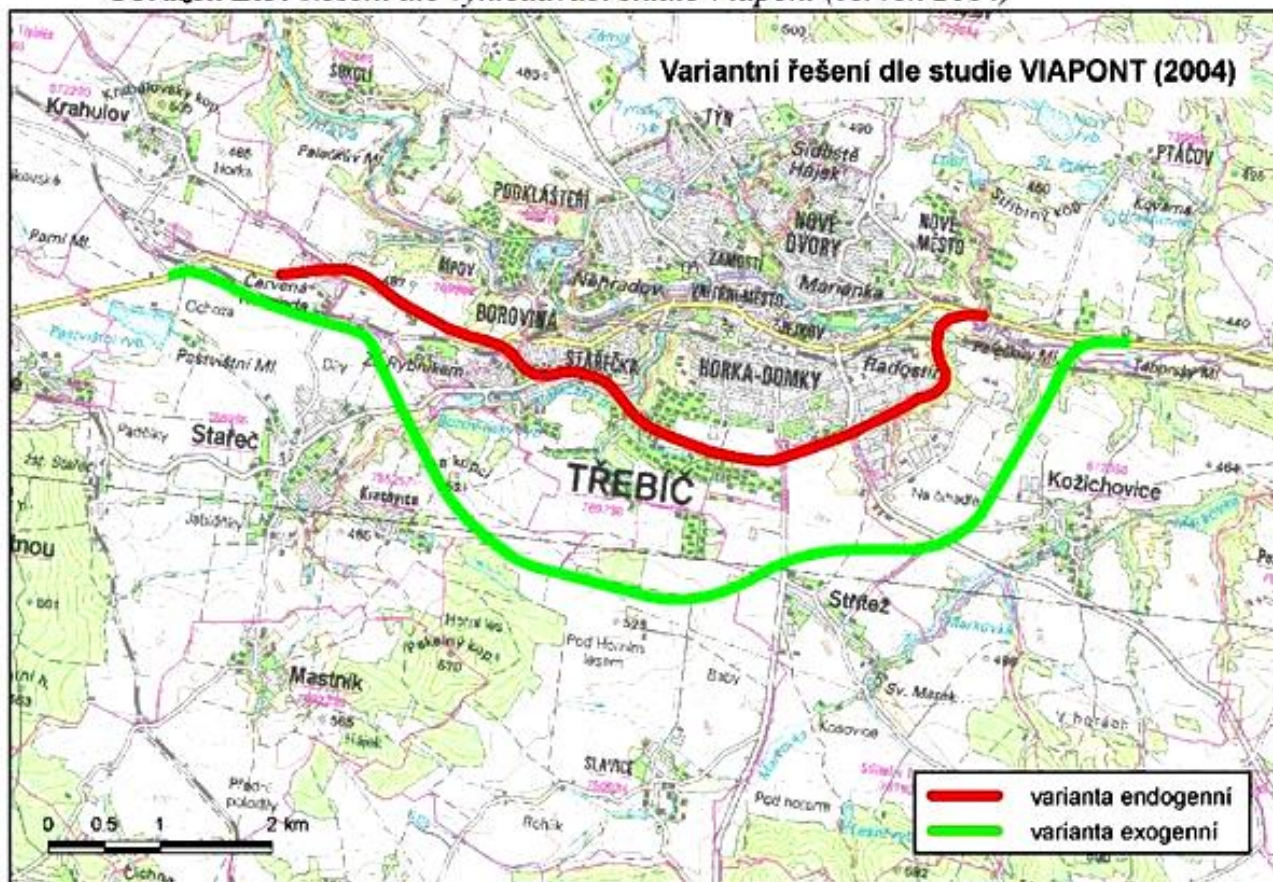
„Vyjádření k nové dokumentaci o průtahu Třebíče a žádat vyhodnocení vlivů skutečného obchvatu města na životní prostředí může každý do 18. května 2026. První hodnocení vlivů průtahu přitom skončilo fiaskem, neboť krajský úřad v Jihlavě sice v lednu 2024 vydal závazné stanovisko EIA, ale Ministerstvo životního prostředí ho v březnu 2025 zrušilo. A fiaskem skončilo i územní řízení, neboť ho Ministerstvo dopravy muselo loni v červenci po dvou a půl letech zastavit,“ uvádí předseda Děti Země Miroslav Patrik, který se přeložkou I/23 v Třebíči zabývá od roku 2021 a podle něho se příprava průtahu po osmi letech ocitla na začátku, takže skutečný obchvat města je stále ve hře.

Z vyhledávací studie spolku Obchvat Třebíče z prosince 2025 o reálnosti a funkčnosti skutečného obchvatu Třebíče délky 11,4 km vyplývá, že se svými stavebními náklady 2,5 miliardy korun je ekonomicky životaschopnější, než průtah délky 6 km za 4,9 miliardy korun. Navíc snadno odvede tranzitní automobilovou dopravu z města, která by dokonce po novém obchvatu projela asi o třetinu kratší dobu (8 minut), než po novém průtahu (11 minut).

Upřesněná trasa obchvatu z roku 2025 vychází z exogenního koridoru firmy VIAPONT z roku 2004, který je podle zjištění firmy INVESTprojekt NNC z roku 2004 z ekologického hlediska výhodnější, než endogenní koridor s průtahem: „V okolí města Třebíče základní trasa prochází rozsáhlými lesními celky s významným rekreačním potenciálem... Obchvat Třebíče je vyhodnocen jako vhodnější ve vnější exogenní variantě, která obchází lesní komplexy a členitá údolí s řadou prvků ÚSES a významným rekreačním potenciálem území...“

„Na podporu skutečného obchvatu předložíme do nového procesu EIA i námi objednané orientační přírodovědné průzkumy z roku 2025, z nichž vyplývá, že se v jeho trase nachází dvacet cenných druhů a rodů hmyzu, plazů a obratlovců, což je jen o tři druhy více, než v trase průtahu, takže vlivy obou tras jsou srovnatelné,“ doplňuje Patrik

Obrázek B.3: Řešení dle vyhledávací studie Viapont (červen 2004)

Podle Děti Země má průtah i škodlivější vliv na krajinný ráz, neboť by zničil přírodně a rekreačně významná území města, jakými je údolí Stařečského potoka, Terovské údolí, Lorenzovy sady a niva řeky Jihlavy. Navíc by mělo ještě dojít ke zbytečnému rozsáhlému kácení téměř 528 kusů stromů a dále i keřů na ploše 9,9 hektarů.

Odkazy na internetové stránky:

Zahájení druhého procesu EIA pro záměr „I/23 Třebíč, obchvat“ (6 km, 4,9 mld. Kč, výstavba 2028-2031)
https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_VYS1385

Ředitelství silnic a dálnic stáhlo žádosti o novou silnici I/23 přes Třebíč (TZ, 10.09.2025)
<http://detizeme.cz/zprava.shtml?x=3036624>

Prosazovaný průtah přes Třebíč je bez závazného stanoviska EIA (TZ, 04.04.2025)
<https://detizeme.cz/zprava.shtml?x=3012326>

Tisková zpráva Děti Země

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Kolikanožky?

Na povinném semináři o umělé inteligenci jsem se s jmenovanou entitou pohádal. Nesouhlasil jsem s ní, když označila mnohonožka za hmyz. Nakonec musela připustit, že na hmyz mají opravdu příliš mnoho končetin.

Kolik je příliš mnoho? V zásadě jde o stovky končetin. Počet nožiček dosahuje podle různých zdrojů až sedmi stovek a může se měnit i během jejich života při svlékání. Takže dejme tomu i mnohonožka, ta má práce s obouváním.

Dal jsem neznalé AI ještě šanci a nechal ji vygenerovat písemku o mnohonožkách. První otázka zněla: Jaký je rozdíl mezi

mnohonožkou a dvounožkou? Za mne poměrně velký, neboť dvounožka je australský plaz.

Jiří Řehounek

Pták roku 2026: pěnice černohlavá

Pěnice černohlavá, lidově zvaná černohlávek, svým flétnovým zpěvem každé jaro oživuje naše lesy i zahrady. Pro svůj libozvučný zpěv získal ostatně celý rod pěnic své jméno. Druhový název černohlavá pak odkazuje k černé čepičce samce, zatímco samice má temeno hlavy rezavě hnědé. Původně lesní druh se dokázal přizpůsobit změnám prostředí způsobeným lidskou činností, a dnes se s ním běžně setkáváme i v městských parcích a zahradách. Přestože patří mezi hojné druhy, čelí pěnice černohlavá řadě hrozeb, včetně přetrvávajícího nelegálního lovu ve Středomoří.

Česká společnost ornitologická (ČSO) vyhláší ptákem roku 2026 pěnici černohlavou. Na pomyslném trůnu střídá konipasa horského. Právě pěnici černohlavou má ČSO ve svém logu – udělením čestného titulu tak chtějí ornitologové upozornit na sté výročí organizace, která se od svého vzniku v roce 1926 nepřetržitě věnuje ochraně ptáků, jejich výzkumu i popularizaci ornitologie. Latinské rodové jméno pěnic, *Sylvia*, nese i název odborného časopisu ČSO, který vychází již od roku 1936.

Titul pták roku uděluje ČSO obvykle druhům, které jsou veřejnosti dobře známé a s nimiž se může setkat ve svém okolí.

„Pěnice černohlavá je příkladem druhu, který se dokázal dobře přizpůsobit změnám prostředí. Z původních křovin v lesích a v polních remízích snadno pronikla i do parků, zahrad a městské zeleně. Její přizpůsobivost přispívá k tomu, že se jí daří. Od 80. let minulého století, kdy se ptáci začali pravidelně systematicky sčítat, se její populace ztrojnásobila, a to jak v Česku, tak na celoevropské úrovni. V Česku s počtem 1,5–2 miliony hnízdních párů patří do první pětičky nejpočetnějších druhů,“ uvádí ředitel ČSO Zdeněk Vermouzek.

Pěnice černohlavá je nenápadný pěvec, o něco menší a štíhlejší než vrabec. *„Její typickým znakem je výrazná čepička na temeni. U samic a mláďat je skořicově hnědá, zatímco u samců během dospívání získává charakteristickou černou barvu. Obě pohlaví tak od sebe na první pohled snadno rozeznáme,“* říká Alena Klvaňová z ČSO.

Díky výrazné čepičce si pěnici černohlavou nelze splést s žádným z podobných nenápadných hnědých či šedých ptáků, včetně ostatních druhů pěnic. *„Méně zkušení pozorovatelé si mohou černohlávka splést se sýkorou babkou nebo sýkorou lužní, které mají rovněž černou čepičku. Zatímco u sýkor však čepička překrývá celé oko, u pěnic sahá pouze k jeho hornímu okraji. Navíc mají oba druhy sýkor pod zobákem výrazný černý podbradek,“* vysvětluje Klvaňová.

Čím však pěnice skutečně vyniká, je její bohatý, flétnový a optimisticky laděný zpěv. *„Zcela po právu ji řadíme mezi naše nejlepší zpěváky. Samci se nejčastěji ozývají z křovin a do svého zpěvu často začleňují motivy dalších druhů, například kosa černého, pěnice slavíkové nebo slavíka obecného. Kromě melodického zpěvu je pro černohlávka typický i zřetelný, tvrdý kontaktní hlas ‚tek-tek‘, připomínající škrtání oblázků o sebe,“* popisuje Vermouzek.

Pěnice u nás tráví zhruba půl roku – přilétá na konci března a v září většina populace míří do zimovišť ve Středomoří.

„Někteří jedinci se pokoušejí ojediněle přezimovat i ve střední Evropě. Známým zimovištěm se stal zámecký park v Lednici na Břeclavsku, kde ornitologové od 60. let každoročně hlásí pozorování několika zimujících jedinců. S čím dál teplejšími zimami je pravděpodobné, že u nás budeme vidat pěnice v zimě častěji,“ zmiňuje Klvaňová.

Zajímavým fenoménem je změna migrační trasy u části stredo-evropské populace. „Koncem 50. let se ve Velké Británii začaly vzácně objevovat pěnice černohlavé i během zimy. Kroužkování ukázalo, že nešlo o místní ptáky, ale o jedince z Německa. Ti nejspíš během tahu zabloudili a přežili zde díky teplejšímu klimatu a bohaté potravní nabídce na krmítkách. Tito ptáci se pak vraceli na svá hnízdiště dříve než ostatní a začali spolu hnízdit, čímž se tahová cesta do Velké Británie geneticky upevnila u jejich potomků,“ vysvětluje Vermouzek. „Od 70. let létá na Britské ostrovy i část populace z Čech, zatímco moravské pěnice míří spíše na jihovýchod, například do Izraele,“ dodává.

Ačkoli početnost pěnice černohlavé v Česku ani v Evropě neklesá, stále čelí řadě ohrožujících faktorů. „Velké nebezpečí čeká na tažné ptáky především na migračních trasách a zimovištích ve Středomoří, kde jsou dodnes bohužel ilegálně loveni, ať už do sítí, nebo velmi drastickou metodou na lep,“ upozorňuje Vermouzek.

Jak pěnice podpořit

Právě pěnice černohlavé patří k nejčastějším obětem pytláků na Kypru, Maltě či v Itálii. „Každoročně takto zahyne až 1,8 milionu černohlávků. V kampani pták roku 2026 chceme upozornit i na tento problém a vyzvat veřejnost, aby podpořila snahu partnerských organizací BirdLife International o jeho zastavení,“ dodává Vermouzek. Více o problematice ilegálního zabíjení ptáků ve Středomoří a jak podpořit snahu mu zabránit, je zde.

Pěnicím také pomůžeme tím, že se budeme zodpovědně starat o naše zahrady, parky i krajinu. „Během hnízdění potřebuje pěnice dostatek hmyzu, kterým krmí mláďata. Jeho výskyt podpoříme tím, že se vyhneme používání pesticidů, necháme část trávníku neposečenou a poskytneme mu úkryt a místo pro přezimování, například ve formě hromady listů nebo starých větví,“ radí Klvaňová. „Pro pěnice jsou důležité také stromy a keře, které jim poskytnou úkryt i příležitost pro hnízdění a během léta nabídnou potravu v podobě různých plodů a ovoce. Ocení například plody bezu, střemchy, tisu nebo rybízu,“ uzavírá Klvaňová.

S vyhlášením ptáka roku ČSO vydá v průběhu února monotematické číslo časopisu Ptačí svět věnované pěnici černohlavé. Se zpěvem pěnice se veřejnost seznámila na Vítání ptačího zpěvu na přelomu dubna a května.

Podle tiskové zprávy ČSO

OŽIVENÉ STEZKY aneb hry v přírodě

Sítí Krasec i pro Vás milí čtenáři rozjela na svých webových stránkách sekci Šetrná turistika a sekci Oživené stezky. V nich najdete zajímavé turistické destinace v Jižních Čechách, přírodní zajímavé lokality, ale i o špetku více osvěty v ochraně přírody a zároveň také triky, jak v přírodě přežít, pokud náhodou šlápnete na pomyslný bludný kámen. Oživené stezky Vás a Vaše děti zábavnou formou seznámí s jedinečností místa, které jste se rozhodli navštívit.

Zajímá Vás, jaké druhy můžete objevit ve vodních tůňkách v pískovně u Žemličky? Vydejte se s námi na průzkum do pískovny.

Pískovna u Žemličky

Nejstarší naučná stezka jižních Čech vás provede šumavskými lesy a divokou přírodou unikátního skalního města, připomene vám historii plavení dřeva a ukáže pomníček posledního medvěda na Šumavě.

Jde o malou pískovnu uprostřed lesa, v níž se již několik let písek netěží. Na dně pískovny uvidíte několik různě velkých tůní, ve kterých našli útočiště obojživelníci. Zajímavý je především společný výskyt všech tří druhů čolků, kteří žijí v jižních Čechách, tedy čolka velkého, obecného a horského. Z žab zde můžete pozorovat např. rosničku zelenou, skokana štíhlého nebo skokana zeleného. Pokud chcete návštěvu pískovny spojit s pozorováním obojživelníků, doporučujeme ji uskutečnit v jarním období, nejlépe v květnu. Po celý rok se tu můžete setkat také s ještěrkou obecnou a užovkou obojkovou. Zajímavá je i hmyzí fauna, která zahrnuje např. chráněného motýla batolce červeného nebo pískomilné brouky svižníky. Nejzajímavější místní rostlinou je chráněná vachta trojlistá, která se vyskytuje v největší tůni mezi porosty orobince. V sušších částech pískovny rostou typické rostliny písčin, např. bělolist nejmenší nebo třezalka rozprostřená. Péče o pískovnu zahrnuje především občasné odbahnění tůní, potlačení porostů orobince a prořezání náletové vegetace na březích. Tímto způsobem se udržují vhodné podmínky pro rozmnožování obojživelníků, kterým zarostlé a zastíněné vodní plochy nevyhovují. U vjezdu do pískovny je umístěna informační tabule o jejich přírodních zajímavostech.

Zajímavost: Rákosníčka znáte určitě jako skřítka z večerníčků. Málokdo ovšem ví, že má svého jmenovce i mezi brouky. Rákosníčci jsou skupina mandelinkovitých brouků s protáhlým, obvykle barevným a lesklým tělem. Larvy rákosníčků žijí pod vodou, kde kvůli získání vzdušného kyslíku nabodávají speciálním orgánem ponořené části rostlin. V této pískovně můžete objevit hned dva druhy rákosníčků – jeden z nich žije na rdestu (malé listy plovoucí na hladině tůní), druhý na ostřicích. Nedaleko pískovny se nachází také Přírodní památka Žemlička – rybníček a jeho okolí s porosty vzácných rostlin.

Časová náročnost: 1 hodina

Dostupnost: Na lokalitu je možné dojet autem, které můžete zaparkovat u závoje před vstupem do pískovny. Autobusová zastávka Borovany-Hluboká u Borovan se nachází v obci a je vzdálená 1,4 km od lokality. Vlaková zastávka Hluboká u Borovan na kraji obce je vzdálena 1,8 km od pískovny. Od obou zastávek se jde po hlavní silnici směr Jílovice. Pohyb v pískovně je fyzicky nenáročný.

Odkaz na lokalitu na webu Krasce najdete zde: <https://www.krasce.cz/tipy-na-vylet/piskovna-u-zemlicky>

Vybrala pro vás Romana Panská

Jihočeský kraj

Krasce a jeho aktivity jsou podpořeny Jihočeským krajem.

Vítání ptačího zpěvu – akce v jižních Čechách

So 16. 5. 2026 České Budějovice

Vítání ptačího zpěvu Vrbenské rybníky

sraz v 7:30 na východním okraji PR
Vrbenské rybníky, 150 m SZ od točny
trolejbusu č. 9 v Českém Vrbném

Hlavní náplní bude pozorování ptactva na okolních aktuálně atraktivních lokalitách, ptačí hra pro malé i velké a povídání na libovolná ornitologická témata (pták roku, ptačí oblasti a pod.) Dobrou náladu, svačinu a dalekohled s sebou :-)
Vede: Vojta Kubelka & Lukáš Hamáček (kubelkav@gmail.com, 721 018 336)

PÍSEK

neděle 17. května 2026 od 06:00

Místo setkání: dolní nádvoří před přednáškovým sálem muzea – vedlejší vchod (Karlova 111/4)

Organizuje: Jiří Šebestian (607 720 398, sebastian@prachenskemuzeum.cz)

Chcete se potěšit zpěvem ptačího chóru přímo v centru Písku? Dozvědět se, kolik druhů ptáků žije s námi přímo ve městě? Přijďte na procházku časným nedělním ránem s ornitologem píseckého muzea.

Dalekohled bude výhodou, ovšem dobrá nálada je podmínkou.

LUTOVÁ

neděle 17. května 2026 od 07:30

Místo setkání: Na návsi

Organizuje: Olina Růžičková (775 588 932, oruzickova@ekocentrumvydra.cz) a Jan Havelka

Vycházka s pozorováním a poslechem ptactva, ukázka kroužkování. Dalekohledy s sebou:-)

SOBĚSLAV - VALCHA

pátek 22. května 2026 od 17:00 do 20:00

Místo setkání: Most přes Lužnici ve směru na Bechyni.

Organizuje: Mirek Bažant, 734570333, bazant@husitskemuzeum.cz

Pozorování a kroužkování ptáků na Valše. S sebou dalekohled. K dispozici budou i dalekohledy k zapůjčení. Akci pořádá JOK – ČSO a Blatské muzeum.

PTAČÍ PARK ZBUDOVSKÁ BLATA

sobota 23. května 2026 od 08:00 do 19:00

Místo setkání: na louce nad železničním přejezdem pro ranní vycházku od 8:00 (příjezd od Mydlovar), oslava od 11:00 u Kubatova pomníku

Organizuje: Kryštof Chmel

Letos je Vítání ptačího zpěvu v ptačích parcích věnované výročí 100 let ČSO a společné oslavě. Celodenní akce spojuje tradiční ornitologickou vycházku a doprovodný program plný aktivit pro děti i dospělé (workshopy, přednášky, kroužkování, stánek ČSO, posezení u ohně, drobné občerstvení). Během dne proběhnou komentované vycházky do ptačího parku ve 13:15 a 17:15. Přijít ale můžete kdykoliv. Doporučujeme vzít si s sebou dalekohled a něco na opečení u ohně.

NADĚJKOV

pátek 29. května 2026 od 16:00

Místo setkání: náměstí Prokopa Chocholouška

Organizuje: Josef Jahelka, 723432988

Vycházka (cca 1,5 km) spojená s pozorováním ptáků, v případě příznivých podmínek ukázka odchyty a kroužkování ptáků, prezentace forem pomoci ptákům

Pozvánky na akce v dalších krajích: <https://www.birdlife.cz/pozvanka-na-vitani-ptaciho-zpevu-2026/>

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Na energii obnovitelně! Ale u nás?

s Janem Rovenským
energetickým expertem Hnutí DUHA

Česko patří k nejhorším v Evropě ohledně využití obnovitelných zdrojů a přitom hodně rychle potřebujeme nahradit spalování uhlí. Plány na větrné nebo fotovoltaické elektrárny ale vzbuzují množství emocí. Jsou větrníky přínosem nebo ohrožením? A co akcelerační oblasti pro jejich rychlejší povolování?

V úterý 19. května 2026 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>
a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

České
Budějovice

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Exkurze katedry botaniky PřF JU

23.05. 2026 – Z Rybníka do Horního Dvořiště

Odjezd vlakem v 8:04 do zastávky Rybník (8:54). Odtud podél hranice do Horního Dvořiště. Pravděpodobný návrat vlakem v 19:00 z Horního Dvořiště, v ČB v 19:59. – vede Milan Štech (tel.: 724 149 053). Exkurze proběhne v rámci přeshraničního projektu zaměřeného na ochranu diverzity rostlin v příhraničí jižních Čech a Horních Rakous (Interreg ATCZ00182 Cross-border plants CZ-AT), který bude během exkurze prezentován.

Calla, Ekocentrum Vydra a PřF JU Vás srdečně zvou

na přírodovědnou vycházku

„Výprava za pískajícími kalousy“

s ornitologem **Petrem Veselým** (PřF JU),
zooložkou **Olgou Růžičkovou** (Ekocentrum Vydra)
a sovami **Pušťou** a **Súví**

Vycházka bude zaměřená především na poznávání sov. Součástí bude program s handicapovanými sovami, povídání o sovách a vycházka za mláďaty kalousů.
Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Sobota 30. 5. 2026 od 20:00 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD Jihočeská univerzita (linky č. 3 a 7)

V případě nepříznivého počasí přesun programu pod střechem PřF JU

Česká společnost entomologická

ve spolupráci s Biologickým Centrem AV ČR v.v.i
a Českou arachnologickou společností

zve na

ENTOMOLOGICKOU EXKURZI na PR Vrbenské rybníky

konanou v sobotu 30. května 2026 v Českých Budějovicích
sraz na autobusové zastávce **Máj, Milady Horákové** (GPS: 48.9865492N, 14.4403939E) v **9:30**

Během trasy dlouhé cca 8 km účastníci navštíví různá stanoviště v okolí Vrbenských rybníků, kde se seznámí se zdejšími bezobratlými obyvateli. Předpokládaná doba trvání je 4 až 5 hodin. Exkurze povede po hrázích rybníků k minipivovaru Kněžánek, kde ji ukončíme.

S sebou pevnou obuv, svačtinu a pití.

Exkurzi vás provede Aleš Bezděk, Michal Perlík a Veronika Grygarová.
V případě dotazů pište na entospol@gmail.com nebo volejte na telefon **608 884 246** (A. Bezděk).

Večerní ornitologická vycházka pro veřejnost

St 3.6. 2026 18:30 Brloh

Sraz v 18:30 na autobusové zastávce Brloh
Odkaz na mapu zde: <https://mapy.cz/s/fohefacela>

Hlavní náplní bude večerní pozorování a poznávání ptáků při procházce asi 5 km přes Kovářov mezi vrchy Bulový a Albertov. Vycházka bude zakončena večerním čekáním na tajemného ptáka – sluku lesní, skončíme až za tmy. Dobrou náladu, pevnou obuv, svačinu, baterku a ideálně i dalekohled s sebou :-)

Vede: RNDr. Vojtěch Kubelka Ph.D., kubelkav@gmail.com, 721 018 336

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na Facebooku

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 30. 5. 2026 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením! Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme